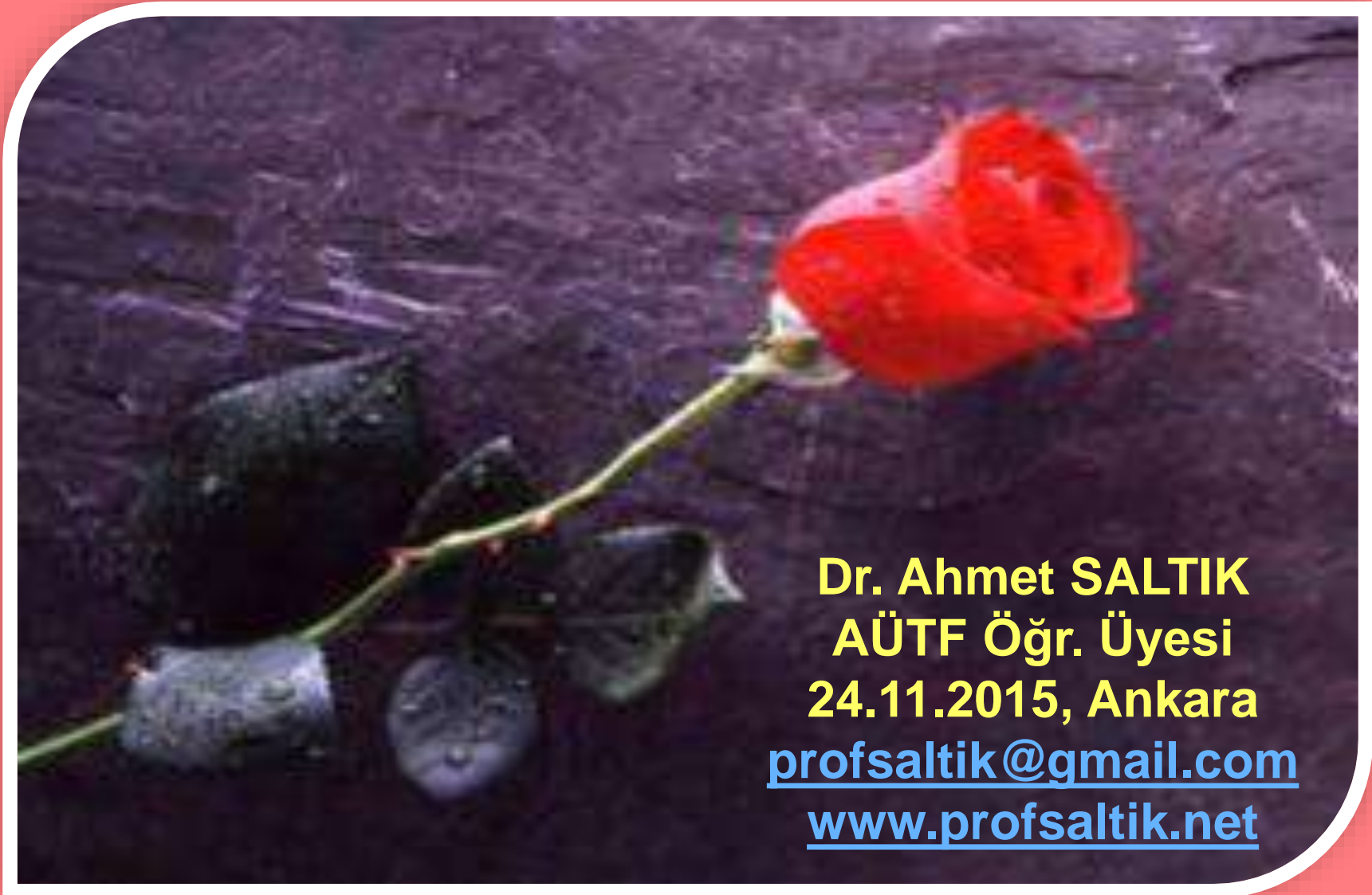

H O Ő G E L D İ N İ Z

Dr. Ahmet SALTİK
AÜTF Öğr. Üyesi
24.11.2015, Ankara
profsaltik@gmail.com
www.profsaltik.net

Başöğretmen ATATÜRK

24 Kasım 1928'de **Cumhurbaşkanı Atatürk, Millet Mektepleri Başöğretmenliğini** kabul etmiştir. 1981'de 12 Eylül Dönemi Milli Eğitim Bakanlığı 24 Kasımı, "**Öğretmenler Günü**" olarak benimsemiştir.

*Öğretmenler Gününüz
Kutlu Olsun...*

KURULUŞUNUN 75. YILI :

**Türkiye'nin
Aydınlanma Sürecinde
Köy Enstitüleri'nin
Bitmeyen İşlevi**

**Öğretmenler Günü Anısına..
Ankara Üniv. Sağlık Bilimleri Fak.**

Dr. Ahmet SALTİK

24 Kasım 2015, ANKARA

AYDINLANMA DEVRİMİ VE KÖY ENSTİTÜLERİ

***"CUMHURİYET,
BİLHASSA
KİMSESİZLERİN
KİMSESİDİR.."***

Mustafa Kemal ATATÜRK

**“ Bir sözcükle
anlatmak gerekirse,
diyebiliriz ki;
yeni Türkiye Devleti
bir halk devletidir,
halkın devletidir.”**

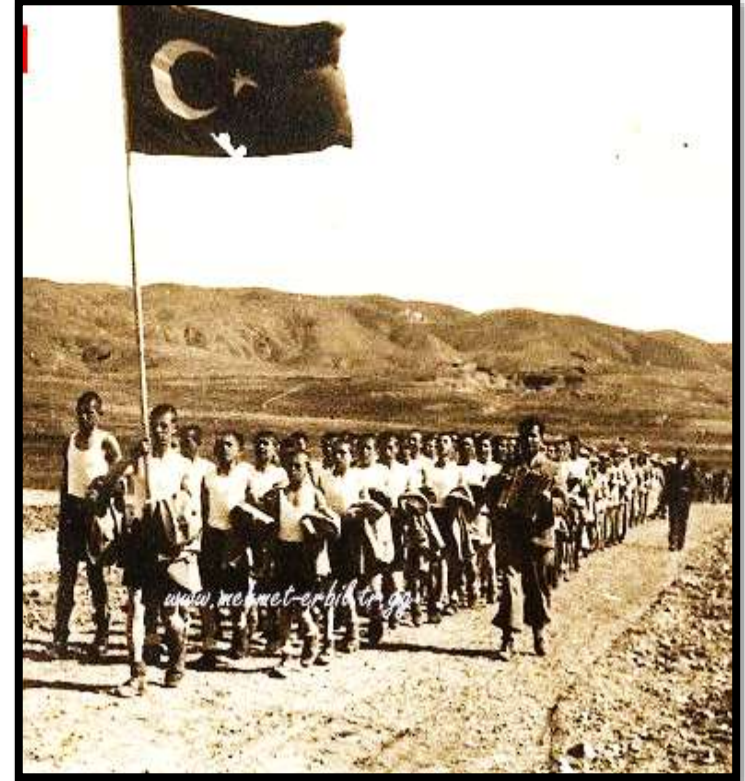
**Mustafa Kemal
A T A T Ü R K**

Cumhuriyet 6 yaşında; 29 Ekim 1929, Polatlı

Yüce Atatürk'ün uyarısı :

*"Ulusumuzun güçlü,
mutlu ve güvenlik içinde
yaşayabilmesi için
Devletin tümüyle Ulusal
bir siyaset izlemesi
ve bu siyasetin,
iç kuruluşlarımıza
tümüyle uygun ve dayalı
olması gereklidir."*

Köy Enstitüleri öncesi durum..

1935'te nüfusumuz 16+ milyondur ve % 80'i kırsal kesimde yaşamaktadır.

40 bin köy; 25 bin mezra, oba, kom, istasyon, iskele, çiftlik gibi köyaltı yerleşim birimi vardır.

İstenen düzeyde okul, öğretmen, yol ve para yoktur.

Nüfusun % 80'i okur-yazar değildir.

Köy Enstitüleri öncesi durum..

İşte, bu koşullarda İlköğretim sorununu çözmek olanaksızdı. 1935'te İlköğretim Genel Müdür vekilliğine atanan, Köy Enstitülerinin mimarı İsmail Hakkı TONGUÇ, "Eğitim Yolu ile Canlandırılacak Köy" adlı çalışmasında, çözüm yolunu şöyle gösteriyor :

"Köyü canlandırma işi, alışlagelmiş sıradan bir ilköğretim sorunu değildir. Eğitim yolu ile köyü canlandırmak; modern anlamlı ilköğretimi köye maletmekle sağlanabilir (...). Köyü canlandırma sorunu, her şeyden önce, bu savaşa katılacak elemanı yetiştirme sorunudur. Köy Enstitüleri'nin kuruluş nedenlerinin başında bu gelir."

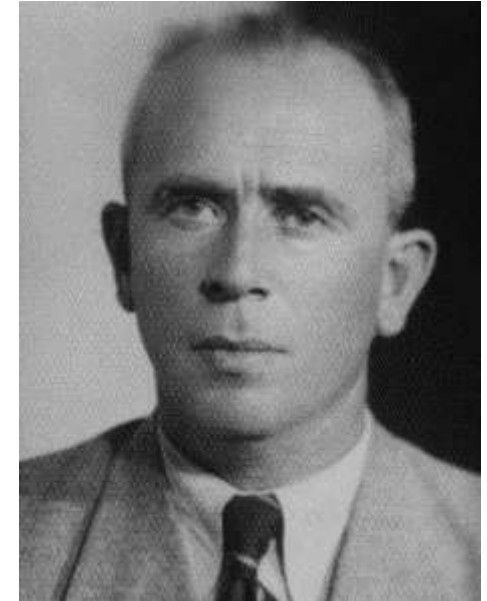
Atatürk'ün «sorun çözen» Türk insanı

1923'e dek kırsal kesimin yazgısını değiştirecek köklü bir atılım yapılamamıştı. Bu tarihten başlayarak, eğitim politikası; yurttaşlık bilincini güçlendirmeye, ulusal kültür birliğini sağlamaya, nitelikli insangücünü yetiştirmeye yönelik olmuştur. Atatürk'ün eğitim görüşü; geleneksel eğitime, medrese eğitimine karşıdır.

Atatürk, sorun çözen, üretici insanın yetiştirilmesini amaçlayan bir eğitim düzeni istiyordu. Atatürkçü eğitim görüşü, 1923-46 yılları arasında uygulanmıştır. Bu yıllarda eğitimde, birbirini tamamlayan **5 Eğitim Seferberliği** gerçekleştirildi.

Köy Enstitülerinin mimarları..

İşte Köy Enstitüleri bu seferberliğin bir parçasıdır. Bu Devrimi gerçekleştirenler **Hasan Ali YÜCEL**`in (üstteki) Milli Eğitim Bakanlığı döneminde İlköğretim Genel Müdürlüğü yapan **İsmail Hakkı TONGUÇ** (alttaki) ve çalışma arkadaşlarıdır. **Köy Enstitüleri**'nde eğitimi yoktan var eden, kurumları kendi olanaklarıyla ayakta tutan, son derece verimli ve özgün, yaratıcı, çağdaş eğitim anlayışıdır.

Köy Enstitüleri öncesi durum..

• Cumhuriyetin devraldığı, savaşın yıkıp yaktığı fiziksel yıkım ölçüsünde kötü olan bir başka miras, dünyadan habersiz bilime ve tekniğe kapalı, bulduğu ile yetinen, bulmadığına pek özlem duymayan bir toplumdur. İçinde bulunduğu içler açısı durumun ayrımında değildi, yaşadığı sefaleti yazgısı sayıyordu..

(Doç.Dr.Bülent Gülçubuk, Cumhuriyet Sonrası Dönemde İzlenen Kırsal Alana ve Tarıma Yönelik Politikalar.. ve gelinen yer, Ankara Üniv. Ziraat Fak.)

Köy Enstitüleri öncesi durum..

• İlerlemeye, daha iyiye, güzele ulaşmak için hiçbir çabası bulunmayan bir toplumla köyü modernleştirmek, çağdaşlaştırmak sorunların en büyüğü idi. Bunun için **en önemli araç olarak**

“Eğitim” görüldüğünden, Cumhuriyetin genç ve dinamik yöneticileri köye eğitim hizmetleri ulaştıracak kişileri yetiştirmekle iş başladılar.

(Doç.Dr.Bülent Gülçubuk, Cumhuriyet Sonrası Dönemde İzlenen Kırsal Alana ve Tarıma Yönelik Politikalar.. ve gelinen yer, Ankara Üniv. Ziraat Fak.)

**Osmanlı sıbyan mekteplerinde
FALAKA yaygındı..**

Köy Enstitüleri bir uygarlaşma tasarımı

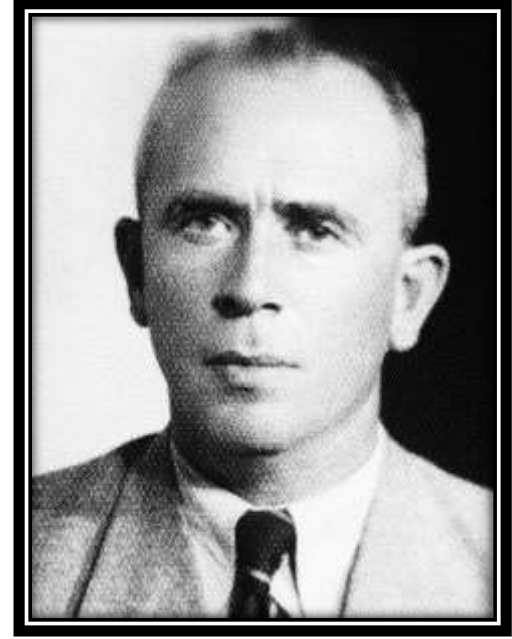
- Gerçekten de Cumhuriyet döneminde köye en düzenli ve isabetli yaklaşım eğitim alanında özellikle “KÖY ENSTİTÜLERİ” hareketiyle olmuştur. Tüm dünyanın beğenisini kazanan bu hareket, Köy Enstitülerinin mimarı olarak kabul edilen **İsmail Hakkı Tonguç**'un da belirttiği gibi;

(Doç.Dr.Bülent Gülçubuk, Cumhuriyet Sonrası Dönemde İzlenen Kırsal Alana ve Tarıma Yönelik Politikalar.. ve gelinen yer, Ankara Üniv. Ziraat Fak.)

Köy Enstitüleri bir uygarlaşma tasarımı

❖ *«Eğitim sorunu ancak, çeşitli gereksinimleri karşılayabilecek, köyü ve köylüyü dışlamayacak yeni bir öğretmen ordusunun yetiştirilmesi ile çözümlenebilirdi. Ancak, bu öğretmenlerin çabasıyla köylü bilinçlendirilecek ve onun başkaları tarafından sömürülmesi, kandırılması önlenecekti.»*

(Doç.Dr.Bülent Gülçubuk, Cumhuriyet Sonrası Dönemde İzlenen Kırsal Alana ve Tarıma Yönelik Politikalar.. ve gelinen yer, Ankara Üniv. Ziraat Fak.)

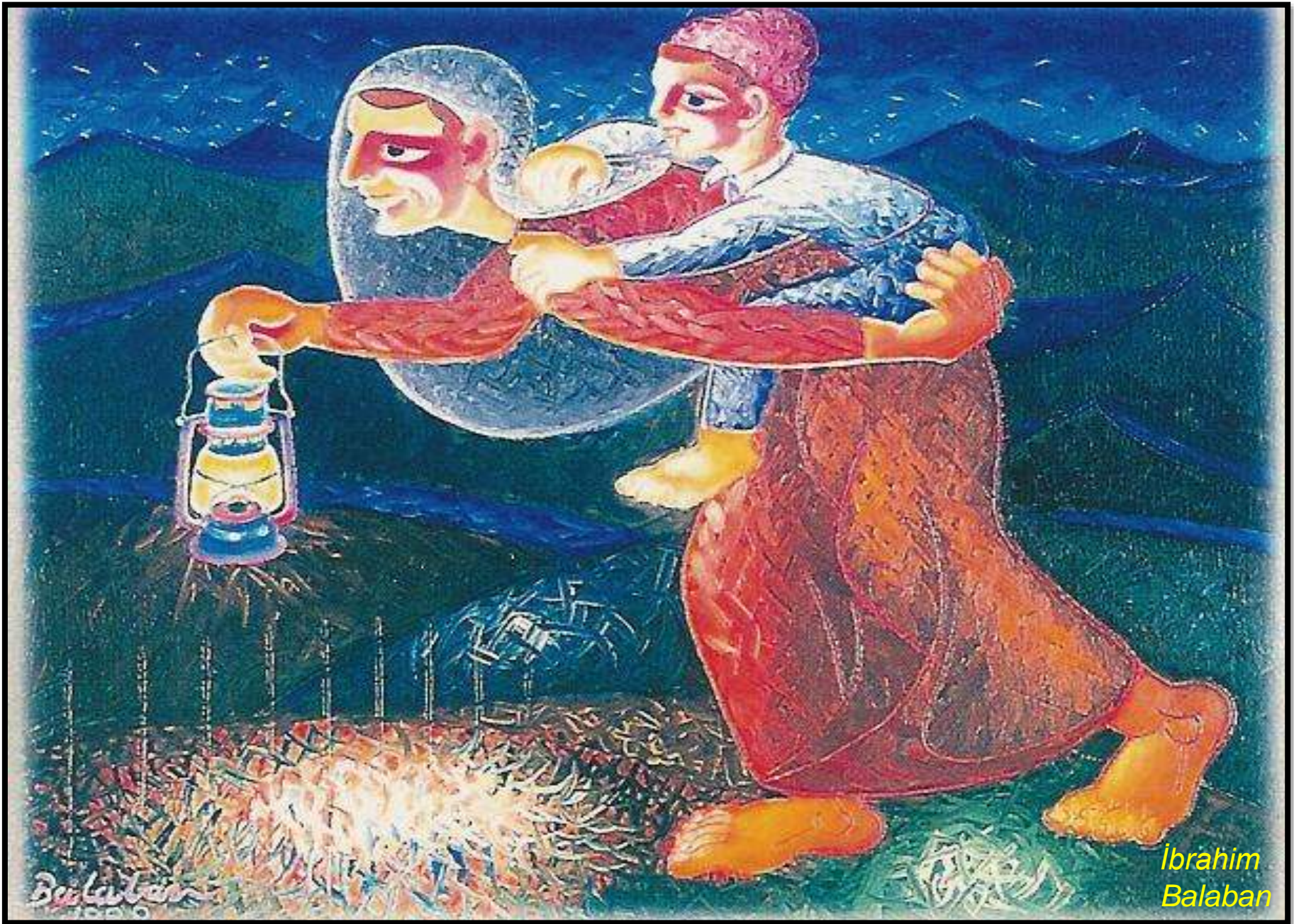

İsmail Hakkı Tonguç..
Köy Enstitülerinin
mimarlarından..
İlköğretim
Genel Müdürü,
MEB Hasan Ali
Yücel'in yakın
dava ve çalışma
arkadaşı..

Köy Enstitüleri bir uygarlaşma tasarımı..

*Köy Enstitülerinin etkinlikte bulunduğu yaklaşık **12-13 yıl** süresince kırsal kesimde planlanan değişim büyük bir oranda gerçekleştirilmiştir. Bu sürede köylere gönderilen öğretmenler; köy gereksinmelerini karşılayacak duvarcılık, marangozluk, demircilik, el sanatları ve ev ekonomisi alanlarında kırsal halka gereken hizmeti ve eğitimi verdikleri gibi; **tarımda da modernleşme** eğilimlerinin öncüleri olmuştur.*

(Doç.Dr.Bülent Gülçubuk, Cumhuriyet Sonrası Dönemde İzlenen Kırsal Alana ve Tarıma Yönelik Politikalar.. ve gelinen yer, Ankara Üniv. Ziraat Fak.)

İbrahim
Balaban

Köy Enstitüleri bir uygarlaşma tasarımı..

Köylünün gözü kulağı ve dışa açılan penceresi olan öğretmen çok kısa bir sürede köy halkı ile bütünleşerek ona okuma-yazma olanağının kazandırılması yanında yeteneklerinin gelişmesinde de yardımcı olmuştur. Köy Enstitüleri çıkışlı öğretmenlerin başarılarındaki en önemli sır, yaparak, görerek, deneyerek ve uygulayarak yenilikleri köylülere taşımaktır.

(Doç.Dr.Bülent Gülçubuk, Cumhuriyet Sonrası Dönemde İzlenen Kırsal Alana ve Tarıma Yönelik Politikalar.. ve gelinen yer, Ankara Üniv. Ziraat Fak.)

Köy Enstitülerinin kuruluş aşamaları..

1 - 1937-1940 dönemi :

Hazırlık dönemi olan bu yıllarda İzmir, Edirne, Kastamonu ve Eskişehir'de 4 Köy Öğretmen Okulu açıldı. Bunların Eğitim Kursları da vardı. Deneme süresi olumlu sonuç verdi ve **Köy Enstitüleri**'nin açılmasına karar verildi.

*(Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL, **Kemalist Gençlik**, Atatürkçü Düşünce Derneği Edirne Merkez Şubesi Gençlik Kolu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Mart 1998)*

Köy Enstitülerinin kuruluş aşamaları..

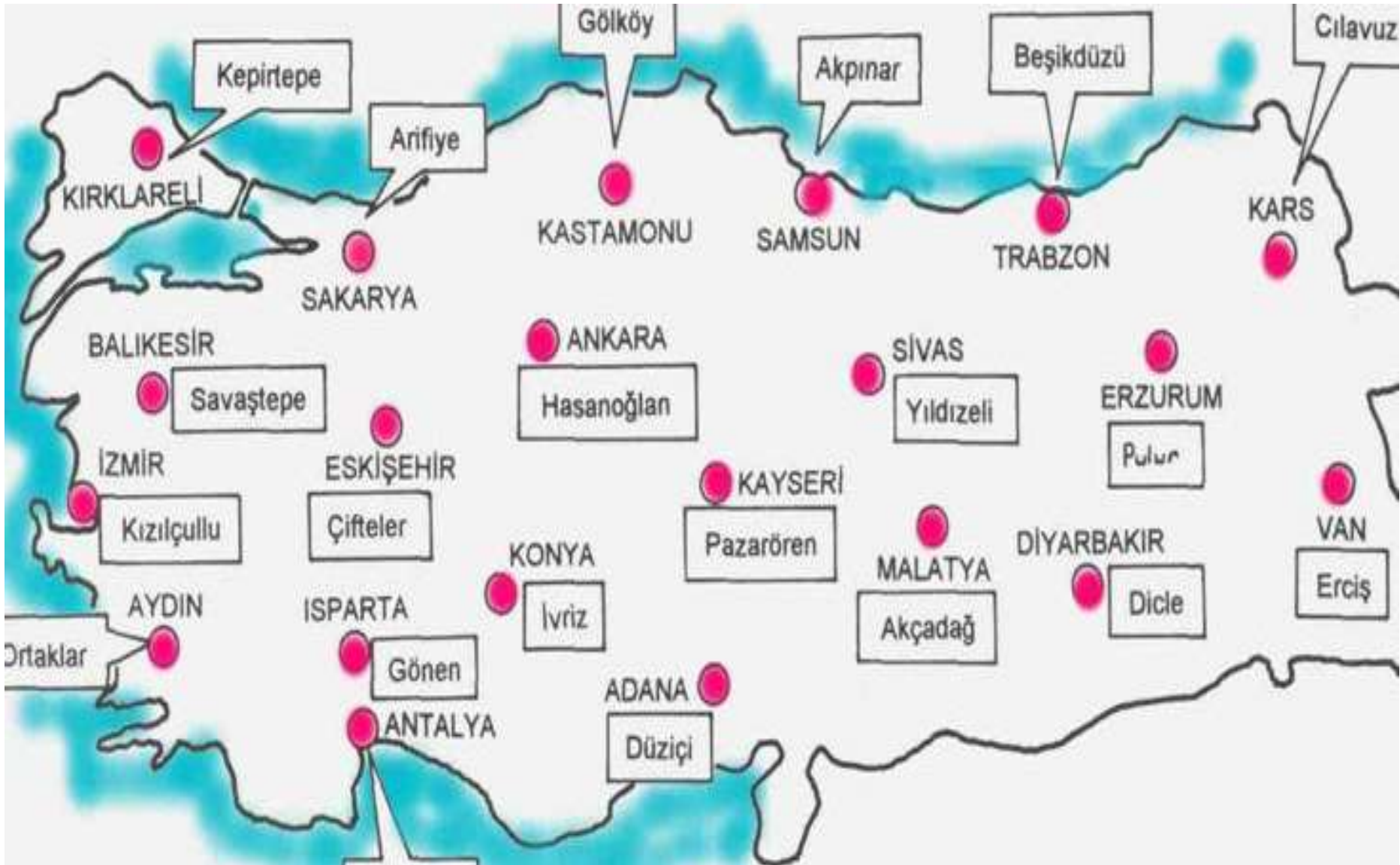
2- 1940- 1946 Dönemi :

Köy Enstitüleri'nin örgütlenme, gelişme dönemidir. En verimli dönem olmuştur.

Bu dönemde Edirne Kepirtepe Köy Enstitüsü'nden Kars Cilavuz Köy Enstitüsü'ne, Trabzon Beşikdüzü Köy Enstitüsü'nden Antalya Aksu Köy Enstitüsü'ne, İzmir Kızılçullu Köy Enstitüsü'nden Diyarbakır Dicle Köy Enstitüsü'ne varıncaya ve 1948'e değin **21 Köy Enstitüsü açıldı.**

*(Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL, **Kemalist Gençlik**, Atatürkçü Düşünce Derneği Edirne Merkez Şubesi Gençlik Kolu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Mart 1998)*

21 Köy Enstitüsü Ülkeye yayıldı

Köy Enstitüleri

kırsal kalkınma erekliydi..

2- 1940- 1946 Dönemi :

Köy Enstitüleri, özgün kuruluşlardı.

Bunu binalarında, işleyişinde, kendi kendine yetmesinde, teknik ve tarım eğitiminde görmek olanaklıdır. Kısaca bunlar klasik öğretmen yetiştiren okullar değildi. Kırsal Türkiye'nin yapısını değiştirmek isteyen, Köy kalkınmasını gerçekleştirmeye çalışan Kurumlardı.

*(Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL, **Kemalist Gençlik**, Atatürkçü Düşünce Derneği
Edirne Merkez Şubesi Gençlik Kolu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Mart 1998)*

Köy Enstitüleri kuruluş aşamaları..

2- 1940- 1946 Dönemi :

Köy Enstitüleri, öğrencilerini köylerden seçerdi. Okullar birer işletme gibiydi, 12 ay hiç durmazdı. Kısaca bu okullar mal, hizmet ve bilgi üretti. Devlete yük olmayan, tersine katkıda bulunan kuruluşlardı. Hafta sonlarında, bir haftanın değerlendirilmesinin yapıldığı **demokratik okullardı. Sporun, güzel sanatların, okuma saatlerinin olduğu ilginç eğitim kuruluşlarımızdı.**

*(Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL, **Kemalist Gençlik**, Atatürkçü Düşünce Derneği
Edirne Merkez Şubesi Gençlik Kolu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Mart 1998)*

Köy Enstitülerinin kuruluş aşamaları..

2- 1940- 1946 Dönemi :

Köy Enstitülerinde dersler 3 kümede toplanırdı:
Kültür Dersleri, Tarım Dersleri, Teknik Dersler.

Köy Enstitüleri; yalnız öğretmen, sağlık çalışanı ve öteki meslek üyelerini yetiştirmiyor; buldukları yörede Bölge Okulları, Meslek Kursları, Meslek Okulları, Eğitim kursları da açıyordu.

*(Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL, **Kemalist Gençlik**, Atatürkçü Düşünce Derneği
Edirne Merkez Şubesi Gençlik Kolu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Mart 1998)*

Köy Enstitüleri uzun erimli planlıydı..

1942'de Ankara **Hasanoğlan Köy Enstitüsü**'nde **Yüksek Köy Enstitüsü** kuruldu.

Bu kurum Köy Enstitüleri'ne öğretmen yetiştirmek, Enstitülerin geleceğini bilimsel temellere oturtmak amaçlıydı. 1944'te, gelecek yıllar için 10 yıllık çalışma planı hazırlandı.

*(Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL, **Kemalist Gençlik**, Atatürkçü Düşünce Derneği Edirne Merkez Şubesi Gençlik Kolu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Mart 1998)*

Köy Enstitülerinin yaprak dökümü..

3- 1947- 1950 Dönemi :

**Bu döneme *değişiklik dönemi* denilmektedir.
1946'da **Hasan Ali YÜCEL** ve
İsmail Hakkı TONGUÇ görevlerinden ayrıldı.
Enstitülerde verimli, parlak dönem sona erdi.
Yönetici ve öğretmenler başka görevlere
atanmaya başlandı.
Enstitüler özelliklerini giderek yitirdi.**

*(Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL, **Kemalist Gençlik**, Atatürkçü Düşünce Derneği
Edirne Merkez Şubesi Gençlik Kolu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Mart 1998)*

Köy Enstitülerinin yaprak dökümü..

4- 1951-1954 Dönemi :

14 Mayıs 1950'de **Demokrat Parti** yönetime geldi.

Yeni yönetim eski dönemde yapılanları tek tek ortadan kaldırmaya başladı.

Dört yıl içinde Köy Enstitüleri özelliklerini büyük ölçüde yitirdi;

27.1.1954'de 6234 sayılı yasayla DP iktidarında kapatıldı, İlköğretmen Okullarıyla birleştirildi.

*(Yrd. Doç. Dr. Bülent BERKOL, **Kemalist Gençlik**, Atatürkçü Düşünce Derneği
Edirne Merkez Şubesi Gençlik Kolu Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Mart 1998)*

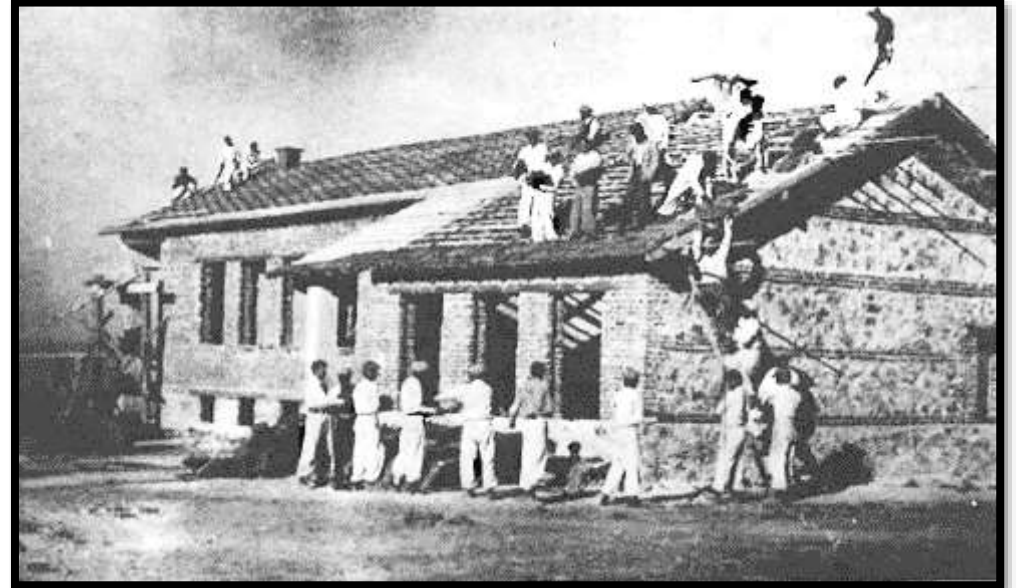
Atatürk'ün «sorun çözen» Türk insanı

1923'e dek kırsal kesimin yazgısını değiştirecek köklü bir atılım yapılamamıştı. Bu tarihten başlayarak, eğitim politikası; yurttaşlık bilincini güçlendirmeye, ulusal kültür birliğini sağlamaya, nitelikli insan gücünü yetiştirmeye yöneliktir. **Atatürk**'ün eğitim görüşü; geleneksel eğitime, medrese eğitime karşıdır.

Atatürk'ün «sorun çözen» Türk insanı

Atatürk, sorun çözen, üretici insanın yetiştirilmesini amaçlayan bir eğitim düzeni istiyordu. Atatürkçü eğitim görüşü, 1923-46 arasında uygulanmıştır. Bu yıllarda eğitimde, birbirini tamamlayan *5 Eğitim Seferberliği* gerçekleştirildi.

24 Kasım 2015

KÖY ENSTİTÜLERİ - www.ahmetsaltik.net

Atatürk Devrimi'nin kopmaz parçası..

Atatürk Devrimi'nin kopmaz bir parçası olan **Köy Enstitüleri** 17 Nisan 1940'ta, 4 kırsal yerleşim biriminde aynı zamanda kuruldu. Sayıları aynı yıl 14'e, 8 yıl içinde 21'e çıkarıldı.

Köy Enstitüleri yalnızca öğretmen yetiştiren kuruluşlar olmayıp, *bulunduğu çevreyi araştıran, geliştiren ve çevrenin kalkınmasını da üstlenmiş kurumlardı.*

Bu Enstitüler kırsal yörede toplumsal, ekonomik ve kültürel kalkınmayı sağlamak; bu alanda ilgili gerekli elemanları yetiştirmek için kurulan yapılardı.

Devrimin ışığını yaymak..

Türkiye'de Cumhuriyet kurulmuş ve **Atatürk Devrimleri** sürmektedir. Bu devrimin ışıklarını yurdun en uzak köşelerine ulaştıracak olan öğretmendir. Ancak o yıllarda yeter sayıda İlköğretmen Okulu ve öğretmen yoktur. **Atatürk**, karatahta başına geçerek **Millet Mekteplerinde** yeni harfleri, ABC'yi (*alfabeyi*) halkına öğretmek için **Baş öğretmen** olmuş ve günün aydınları, gönüllü çabalarıyla bunu yapmaya çalışmışlardır. **Devrim'in ışıklarının** hızla yayılması gerekmektedir.

(Tevfik Müldür, ADD Edirne Şb. Yazmanı, 13.04.99, basın açıklaması)

Hasan Ali Yücel'in dehası..

Hasan-Âli Yücel'in Milli Eğitim Bakanlığı döneminde (1939-46) eğitimin hemen her alanında hiç görülmedik bir canlılık yaşanır. Ama yine de köy - kent dengesini sağlamak için köy halkına pratik bilgi verilmelidir. 1936'da **Saffet Arıkan**'ın Bakanlığı döneminde Köy Eğitim projesi uygulanmaya başlanır.

Hasan Ali Yücel'in dehası..

Amaç, köye hem bir öğretmen vermek hem de modern üretim araçları ve tarım yöntemleri sağlamak ve eğitimin mali yükünü hafifletmektir.

Köye yönelik bu eğitimin uygulaması hiç kuşkusuz daha sonra kurulan **Köy Enstitüleri** için uygun koşullar yaratmış ve Köy Enstitüleri'ne geçişi kolaylaştırmıştır.

1940'ların dahi
yurtseverleri,
Hasan Ali
Yücel'ler ve
3. binyıl
Türkiye'sinden
kesitler..
Köy Enstitüleri'ni
kapatanlar /
kapattıranlar
kına yakabilir.
Muratlarına
ermiş
görünüyorlar..

Hasan Ali Yücel'in dehası..

17 Nisan 1940'ta **Köy Enstitüleri Yasası** çıkarılarak, köy okullarında görev alacak olan öğretmenleri yetiştirmek üzere kent ve kasabalardan uzak, geniş arazisi bulunan uygun yerlerde Köy Enstitüleri kurulmaya başlanır. Bu bir başarıdır. **Yücel**, bu tasarımı Meclis'teki şiddetli eleştirilere karşın gerçekleştirmiştir. Fakat bu başarı 1947'den sonra **Köy Enstitüleri** amacından uzaklaştırılmaya başlandığı için gölgelenmiş ve yara almıştır. 1950'den sonra ne yazık ki, Köy Enstitüleri büsbütün kapatılmıştır.

Devrimin ışığını yaymak..

Bunun yöntemini de, 1936'da İlköğretim Genel Müdürü olan **İsmail Hakkı Tonguç** ve Eğitim Bakanı **Saffet Arıkan** bulurlar (1939'dan sonra Eğitim Bakanı **Hasan Ali Yücel**'in katkılarıyla). **3238 sayılı yasa** ile 2 Köy Öğretmen Okulu ve Eğitim Kursu açılır. Askerliğini çavuş olarak yapanlardan kursa çağrılanlar, Köy Öğretmeni olarak yetiştirilir ve köyden alınan ilkokul çıkışlı çocuklar, eğitilip yine köye öğretmen olarak gönderilir. Bu okulların sayıları 1940'ta 14'e çıkmış ve aynı yılın 17 Nisan günü çıkartılan bir yasa ile de adları **KÖY ENSTİTÜSÜ** olmuştur.

(Tevfik Müldür, ADD Edirne Şb. Yazmanı, 13.04.99, basın açıklaması)

Öğretmen köylüyü aydınlatacak..

Daha sonra bu okulların sayıları 21'e çoğaltılmıştır.

Köy Enstitülerine köylerden alınan öğrenciler,

iş içinde köye göre, köylüyü uyandıracak, aydınlatacak biçimde eğiterek, kendilerine gerekli araç-gereç de verilerek köye gönderiliyorlardı.

Okulda hem çok okuyor, hem usta sayılacak ölçüde birçok iş (*marangozluk, arıcılık, sağlık memurluğu vb.*)

öğreniyor; **soruyor, sorguluyor**, **düşünen ve yazan öğretmenler** olarak köy okullarına atanıyorlardı.

(Tevfik Müldür, ADD Edirne Şb. Yazmanı, 13.04.99, basın açıklaması)

Öğretmen köyde oturuyor..

Köye giden bu genç öğretmenler köyde asla yalnız bırakılmazlardı; müfettişlerce deneyimli öğretmenlerce hatta İlköğretim Genel Müdürü **Hakkı Tonguç** tarafından bile dolaşılır, gereksinimleri ve sorunları karşılanırdı. Sorunlarını **Tonguç Baba'**ya mektupla soran genç öğretmenler, yine mektupla olsun yanıtlarını alırlardı. **Öğretmen köyde oturur**, köylünün her işinde onlara çağdaş yol gösterici olurdu. Bugünkü gibi kentte oturup yalnız ders saatleri için köye gidip gelmezlerdi.

(Tevfik Müldür, ADD Edirne Şb. Yazmanı, 13.04.99, basın açıklaması)

Gericiiler rahatsız oluyor..

Köy Enstitüsü çıkışlı öğretmenden ürken günün siyasetçileri, bu okulların kapatılması için daha 1947'lerde girişimde bulunmuşlar; adları değiştirilmemekle birlikte her şeyi değiştirilmiş, kimileri kapatılmış ve **1954'te** adları İlköğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir.

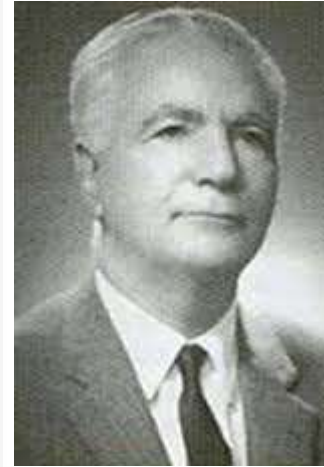
(Tevfik Müldür, ADD Edirne Şb. Yazmanı, 13.04.99, basın açıklaması)

Gericiiler rahatsız oluyor..

İlköğretmen Okullarında 1968-69'a dek başarılı öğretmenler yetiştirilmişse de, bundan sonra köye ilk kez giden öğretmenler köyü beğenmemiş ve köylüye ışık götürücü olamamışlardır. Zaten 1974'ten sonra İlköğretmen Okulları da kapatılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, son yıllarda birçok değişik kaynaktan yetişenlerden öğretmen açığını kapatmaya çalışmaktadır.

(Tevfik Müldür, ADD Edirne Şb. Yazmanı, 13.04.99, basın açıklaması)

**«O ağa, bu ağa..
İneği kim sağa?
Hani benim
marabam?»**

**DP (sonra AP)
Van Milletvekili**

**Kinyas
KARTAL**

Köy Enstitüsü yerine İHL'ler..

Adnan Menderes'in DP Hükümeti,
Köy Enstitülerini
karalayarak kapatıp
yerine imam-hatip okulları
açmaya başlamıştır.

1959'da imam-hatip mezunlarına
yükseköğrenim olanağı sağlamak
amacıyla Yüksek İslam Enstitüleri
açılmıştır. Sonra İlahiyat Fakültesi..

(AS: Sayıları 90+!)

(Prof. Dr. Mahmut ADEM,
AKP'nin İktidar Olmasının Eğitsel Nedenleri)

**Köy
Enstitülerini
kapatın**

**DP'li Başbakan
Adnan
MENDERES**

Köy Enstitü'lü Sağlıkçılar..

Köy Enstitüleri; köy öğretmen ve eğitimleriyle köylerde tarım ve sağlık görevlisi olarak çalışacakları yetiştirmek amacıyla kurulmuş eğitim kurumlarıdır. **1954'te Köy Enstitüleri bütünüyle kapatılmadan önce 1950'ye dek açık kalan Sağlık Bölümlerinde 1248 sağlık memuru yetişmiştir. Cumhuriyet** yönetiminin toplum yapısını yönlendirici uygulamalarının en belirgin örneklerindedir.

*(Özel M. Köy Enstitüleri. Kültür Bak.,
Güzel Sanatlar Gn. Müdrülüğü yay., s. 6-7)*

Köy Enstitüsünde Müzik Eğitimi

...Nüfusun % 82'sinin köylerde yaşadığı 1935'te başlatılan "Köy Enstitüleri" hareketinde amaç, köyün içinden gelen, oranın koşulları içinde yaşayan yerel insangücünden yararlanarak köylüyü eğitmek ve bu yolla toplum kalkınmasına katkıda bulunmaktır.

(Özel M. Köy Enstitüleri. Kültür Bak.,
Güzel Sanatlar Gn. Mdrl. Yay., s. 6,7)

Köy Enstitüleri; feodalitenin sonu!

Ağaliğa ve
tarikatchılığa
son verecek olan
bir kurum da
Köy Enstitüleri idi.

Atatürk'ün tutkulu özlemi-1

Atatürk'ün yapmayı çok istediği ve ikisini birlikte düşündüğü

“Toprak reformu

(Çiftçiyi topraklandırma) ve

Köy Enstitüleri” ne de değinelim...

Toprak Reformu ile, yoksul ve topraksız köylüye ekip biçmesi için arazi verilerek, kalkınması sağlanacaktı. Böylece çiftçi, toprak ağalarının elinden de kurtarılmış olacaktı. Köy Enstitüleri ile de, köy çocukları uygulamalı olarak eğitilecek, bilinçlendirilecek, yetişenler yenileri yetiştirecekti..

Atatürk'ün tutkulu özlemi-2

...planlı, sistemli ve çevre koşulları dikkate alınan bir çalışma ile üretim artacak, aydın, varlıklı ve sağlıklı çiftçilerimiz olacak ve bunun sonucu ülkemize de dirlik düzenlik gelecekti. **Yaptırmadılar..** Atatürk'ün çok istediği bu düzeni kurdurmadılar.

Çiftçiyi Topraklandırma Yasasını budayıp, istedikleri duruma getirerek, köy ağalığını sürdürecekt biçimde çıkardılar.

Köy Enstitülerine de çeşitli kulplar takarak kapattılar..

(DP, Adnan Menderes, 27 Ocak 1954)

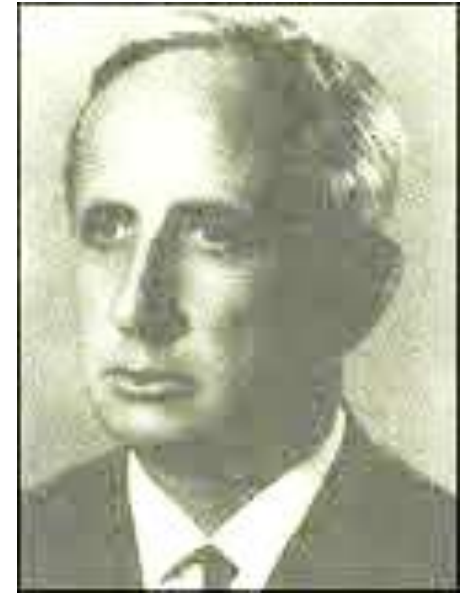
Atatürk'ün sağlığında köy öğretmen okulları kurulmuş, ölümünden sonra da bu okullar geliştirilerek Cumhuriyet'in **Aydınlanma** bilincini köylüye dek ulaştırma düşüncesiyle **Köy Enstitüleri** kurulmuştu.

Köy Enstitüleri

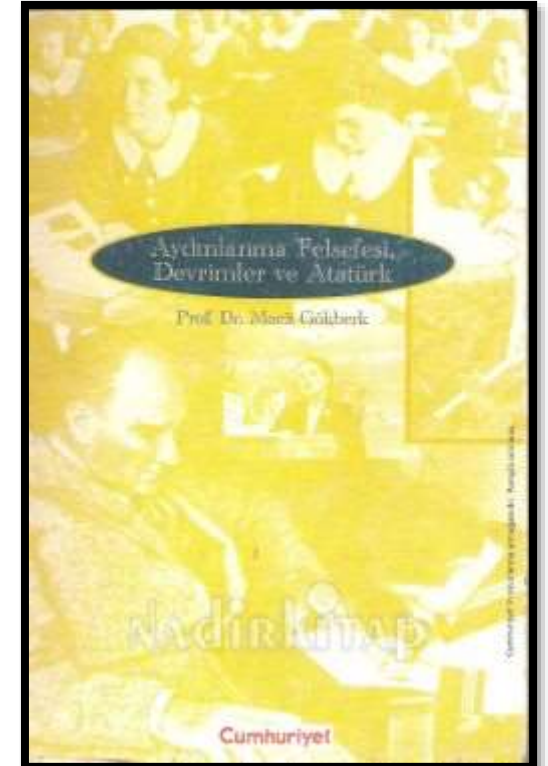
Atatürk Devrimleri doğrultusunda. Bu doğrultudan sapan siyasetçiler, 1950'den sonra **Halkevlerini ve Köy Enstitülerini** kapatmışlardır.

Bunları kapatanların bir bölümü ulusçuluk (milliyetçilik) kavramına sığınır.

(Aydınlanma Felsefesi, Devrimler ve Atatürk, Prof. Dr. Macit GÖKBERK, 1997, Cumhuriyet kitapları)

1908-93

**Köy Enstitüleri İMECE (Kendine yardım) kurumlarıydı..
ABD'li eğitim bilimci Prof. John Dewey'in hülyası,
kendi sözleriyle Atatürk Türkiye'sinde gerçekleşiyordu..
Anadolu Aydınlanmasının (Rönesansı) öncü okullarıydı..**

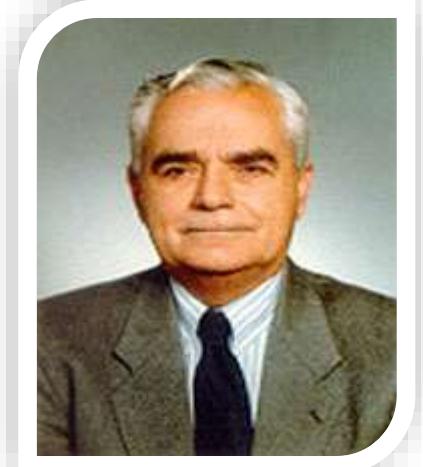

DP Köy Enstitülerini kapattı (1954).. Türkiye nereye geldi ??..

Kentlerde belli bir yol alınmıştı ama,
halkın çoğunluğunu oluşturan
köylüye ulaşılammıştı.
Kısa zamanda bu sorunu çözecek
çağdaş
KÖY ENSTİTÜLERİ açılmıştı.

Ancak kısa zaman sonra
Köy Enstitülerinin yaydığı
bilimin ışığından korkan çevreler
onların kapatılmasını sağladılar.

Prof. Dr. Bozkurt GÜVENÇ, *Türk Kimliği*

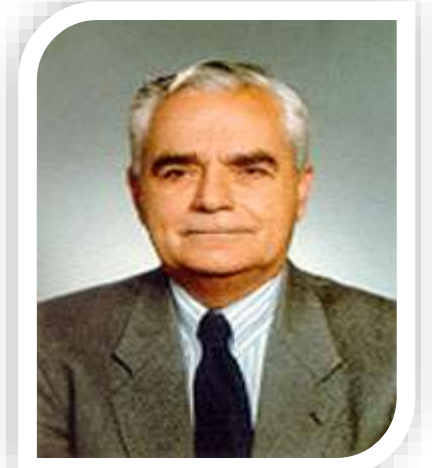
DP Köy Enstitülerini kapattı (1954).. Türkiye nereye geldi ??..

Bugün geldiğimiz noktadan
bakıyoruz;

ülkemizde eğitim-öğretim var,
bilim yok; üniversite çok ama
bilim adamı ve filozof yok.

Yok çünkü bilim uygulamadan gelir.
Yetişen sayılı bilim adamımız 1970'li
yıllarda Batı'ya sığınmak zorunda
kalmışlardı. Halen ülkemizde
çağdaşlık mı, 75 yıl öncesi
yaşam mı ikilemi tartışılıyor.

Prof. Dr. Bozkurt GÜVENÇ, Türk Kimliği

◆ 8 Ağustos 1963 : Partinin politikasından düş kırıklığına uğrayan çok sayıda genç üye, CHP'den istifa ediyordu. İstifalar için gösterilen nedenler arasında şunlar vardı :

“Atatürk ilkelerinden ödün verilmiştir. Partinin genel ilkelerinden, özellikle Halkçılık ve Laiklik ilkelerinden de ödün verilmiştir. Halkevleri ve Köy Enstitüleri' nin açılması için hiçbir girişimde bulunulmamıştır.”

Kapatılmasaydılar..

Bugün büyük kentlerimizin kenar mahalle ve semtlerinde köylük yerlerden göç ederek gelmiş yoksul ve eğitimsiz insanlarımız, kentlerin başta gelen sorunlarını oluşturmakta ve gerici siyasetçilerin oy avı olmaktadır. Eğer **KÖY ENSTİTÜLERİ** kapatılmasaydı, 1956'da okulsuz köy, öğretmensiz okul ve aydınlanmamış yurttaşımız kalmayacaktı. Ve de özçikarcı siyasetçilerimiz, kendilerine oy verecek seçmen bile bulamayacaklardı.

(Tevfik Müldür, ADD Edirne Şb. Yazmanı, 13.04.99, basın açıklaması)

Kapatılmasaydılar?..

Eğitimdeki devrimci atılım, Atatürk'ten, özellikle 1950'lerden sonra da aynı çoşku ile sürdürülebilmiş olsaydı, bugün ülkemizde okumaz-yazmazlık sorun olmaktan çıkmış olurdu. Dahası ***Köy Enstitüleri kapatılmamış olsaydı***, 1940-55 arası 15 yılda zorunlu öğrenim çağındaki (7-12 yaş) tüm nüfus okullaştırılmış olacak, okul ve öğretmensiz yerleşim birimi kalmamış olacaktı.

(Prof. Dr. Mahmut ADEM, AKP'nin İktidar Olmasının Eğitsel Nedenleri)

Köy Enstitüleri sömürüye engeldi..

Köy Enstitülerinin yıkılışı konusunda

Prof. Dr. Yakup Kepenek şöyle diyor :

“Enstitülerin neden yıkıldığı çok açık.

Halkın uyanışını, kendi sömürü süreçlerini sarsacak birer tehdit ya da tehlike olarak gören çevrelerin, Enstitülere hoşgörülü bakması elbette beklenemezdi.

Köylü uyanırsa sömürülemezdi, kendini sömürenlere

karşı çıkardı; üreterek ekonomik güç kazanıp çiftçi olunca, yüzyıllardır kendisini uyutarak ezen ve sömürenlerin kölesi olmaktan kurtulacaktı.

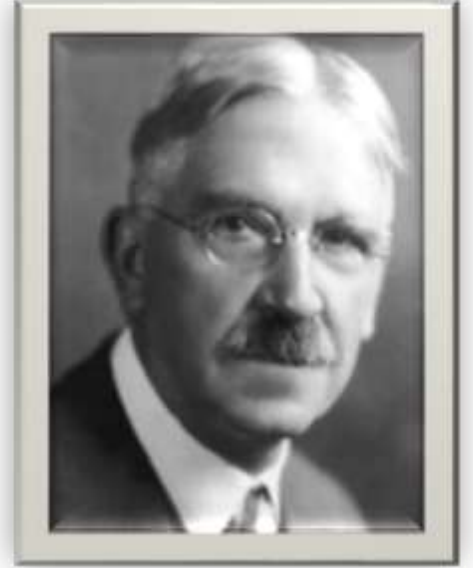
Bu gelişmeden kimlerin zarar göreceği ortadadır...”

Köy Enstitüleri : Zincirleme eğitim..

Köy Enstitüleri ile de, köy çocukları *uygulamalı olarak eğitilecek*, bilinçlendirilecek, yetişenler yenilerini yetiştirecek, planlı, sistemli ve çevre koşulları dikkate alınan bir çalışma ile üretim artacak, aydın, varlıklı ve sağlıklı çiftçilerimiz olacak ve bunun sonucu ülkemize dirlik düzenlik gelecekti. Yaptırmadılar, Atatürk'ün çok istediği bu düzeni kurdurmadılar..

Prof. Dr. John DEWEY

**“Hayalimdeki eğitim kurumları
-Köy Enstitüleri olarak-
Türkiye’de kurulmuştur.”**

Dewey’e göre **eğitim yerleri bireylerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri bilgilerin öğretildiği bir kurum olmalıydı.** Pragmatizm denen bu akımın önemli bir savunucusu olmuş ve 1924’te Mustafa Kemal **Atatürk** tarafından davet edilip incelediği Türk Eğitim Sistemi hakkındaki ilk düşüncesi de bu akıma uygun olarak ***“İlk ve çok önemli nokta, Türkiye okullarının amaç ve hedeflerini belirlemektir. Çocukların yaşam gereksinimlerine uyum sağlayacak programlar ve öğretim yöntemleri geliştirilmelidir.”*** olmuş ve Türk Eğitim sisteminde günümüze dek etkisini sürdürecektir olan Pragmatizm temelini atmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti
Millî Eğitim
BAKANLIĞI

Köy Enstitüsü
Diploması

Köy Enstitüsü
Diploması

NO714

Adı, Soyadı, Numarası:	Abmet Nordaniz 525
Babasının adı:	Silo
Doğduğu yer ve yıl:	Akçadağ - 1928
Enstitüye girdiği tarih:	15.11.1945
Öğrencinin sanatı:	—
Mecburî hizmet müddeti:	20 yıl
Derecesi:	iyi

Akçadağ Köy Enstitüsü Öğretmenlik kolunu 1949 yılında bitiren yukarıda künyesi yazılı öğrenci bu diplomayı almağa hak kazanmıştır.

Millî Eğitim Müdürü
Bakanı

Dr. Mahmud Saudoğlu

Enstitü Müdürü

İbrahim Sevinç

Eğitim Baş

Reyzi Pamir

S o n u ç

- **Köy Enstitüleri; Halkevleri**yle birlikte Atatürk Devrimi'nin eğitim alanındaki temel uygulama merkezleridir.
- Yoktan varedilen, ucuz, verimli ve özgün bir eğitim denemesidir.
- Köy Enstitüleri, kırsal kesimde yaşayan büyük bir kitleyi eğitimden geçirme deneyimidir.
- Köy Enstitüleri öğretmen, öğrenci, okul, lojman sayılarını hızla artırmış; öğretmenliğin meslekleşmesinde önemli rol oynamış; meslekten ayrılanların sayısını azaltmıştır.
- Bu okullar eğitimimize; "**yaparak-yaşayarak, iş için - iş içinde - iş aracılığı ile eğitim**" görüşünün kökleşmesini sağlamıştır.

S o n u ç . . .

- Bu okullar; insana değer veren, onu yönlendiren, demokratik davranışları geliştiren, öğrenciyi yönetime katan kuruluşlardı.
- **Enstitüler, üreten, topluma yük olmayan, üstelik topluma katkıda bulunan kuruluşlardı. Yaptıkları binalar, ürettikleri ürünler bunun somut göstergesidir.**
- Bu okullar köy çocuklarının ve kadınlarının eğitiminde önemli bir rol oynamıştır.
- Köy Enstitüleri çok övülmüş ve çok eleştirilmiş (!) eğitim kurumlarımızdı. **Kapatılan bu kurumlarımızın yerine 50 yıldır Kuran Kursları, İmam-Hatip okulları, Tarikat Yurtları, Tarikat Dersaneleri dolduruldu.** Türkiye bu odaklar aracılığıyla her geçen gün hızla ilerici, **Kemalist** çizgisinden uzaklaştırılmaktadır.

Ç ö z ü m :

- Atatürkçü eğitim sistemini yeniden uygulamak,
- Öğretim Birliği'ni yeniden sağlamak ve 12 yıllık kesintisiz temel eğitimi ödünsüz uygulamak.
- Eğitimde **fırsat eşitliği**ni sağlamak;
- **Bilimsel, laik, karma, uygulamalı, üretken ve ulusal** bir eğitim sistemi ülke için yaşamsaldır.
- Türkiye'nin en ivedi ve kaçınılmaz sorunu eğitimidir.
- 4+4+4 vb. eğitimi **dincileştirme** baskısı durmalıdır.
- İnsangücü planlamasına dayalı politika izlenmelidir.

Milli Eğitimimize **KÖY ENSTİTÜLERİ** gibi
sorunu kökünden çözücü bir örneđi,
yerine daha iyisini getirmeden,
uygulamadan kaldıranlar **utansın!**
Kazandıranları ise saygı ile anıyoruz ve
ilköđretimimizin öğretmen gereksinimi
sorununu çözmek için yeniden benzer
kurumların kurulmasını umuyor ve diliyoruz.

(Tevfik Müldür, ADD Edirne Şb. Yazmanı, 13.04.99, basın açıklaması)

YetiŖecek çocuklarımıza ve gençlerimize, göreceklere tahsilin hududu ne olursa olsun, en evvel ve herŖeyden evvel Türkiye'nin istiklaline, kendi benliđine, milli geleneklerine dűŖman olan bütün unsurlarla mücadele etme lüzumu öğretilmelidir.

(1923)

Öğretmenlik, karşılığı ücret
olmayan meslek; öğretmen ise
fiyatı olmayan kişiye denir.

*Dinlediğiniz için teşekkür ederiz,
Soru ve katkılarınızı bekliyoruz...*

Dr. Ahmet SALTİK / AÜTF Öğr. Üyesi
25 Kasım 2015, Ankara

TOPLUM VE SAĞLIK SEMİNERLERİ

Kuruluşunun 75. Yılında Köy Enstitüleri

Kolaylaştırıcı : Nazım MUTLU Ulusal Eğitim Derneği

**Konuşmacı : Prof. Dr. Ahmet SALTİK A.Ü.T.F. Halk Sağlığı
Türkiye'nin Aydınlanma Sürecinde Köy Enstitülerinin Bitmeyen
İşlevi**

**Konuşmacı: Abdullah ÖZKUCUR Çifteler Enstitü Mezunu,
Hasanoğlan Yüksekokul Enstitü Mezunu
Köy Enstitüsü Deneyimi**

Tarih : 24 Kasım 2015 Salı

Saat : 11:00

Yer : Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Konferans Salonu